



הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף סט.

אליבא דרבנן דמונבז, באיזה אופנים הוא נקרא שוגג שחייב קרבן?

| כשגג בכרת הגם שהזיד בלאו | כשגג בלאו ובכרת | |
|--------------------------|------------------------|------------|
| חייב חטאת ¹ | חייב חטאת | לר' יוחנן |
| פטור מחטאת | חייב חטאת ² | לרש"י לקיש |

לגבי שבועת ביטוי, באיזה אופנים הוא נקרא שוגג שחייב קרבן?

| כשלא שכח שבועתו ³ | כששכח שבועתו ⁴ - דשגג גם בלאו | |
|------------------------------------|--|--------|
| הכל מודים שפטור מקרבן ⁵ | חייב קרבן | לרבנן |
| חייב קרבן ⁶ | חייב קרבן | למונבז |

שבת דף סט:

אליבא דרבנן דמונבז בשבועה לשעבר, באופנים דלהלן האם היא שגגה וחייב קרבן? [תוד"ה הא].

| כששכח איסור שבועה | כשחשב שיש בה רק עשה | |
|-------------------|------------------------|--------------------|
| פטור מקרבן | פטור מקרבן | לרש"י ⁷ |
| פטור מקרבן | חייב קרבן ⁸ | לתוס' |

¹ סברת ר' יוחנן ביארו התוס', דכיון שכל הלימוד לגדר החטאת הוא מהיקשא דר' יהושע, ובהיקש זה כתוב רק כרת ולא כתוב לאו, ולכן סגי שיהיה שוגג בכרת ולא בעי שיהיה שוגג גם בלאו.

² לענין שצריך שיהיה שוגג בכרת יליף לה כדיליף ר' יוחנן, ולענין דבעינן שיהיה שוגג גם בלאו, יליף לה מקרא "אשר לא תעשינה" דבעינן שיהיה שוגג גם בלאו. "לא תעשינה" - דמשמע לאו.

³ ורק שכח את חומר השבועה שחייב עליה קרבן.

⁴ כן פירש"י, והתוס' (בד"ה עד) תמהו על זה דזה לא נקרא שגג בלאו, דהרי שגג בכל שבועתו ששכח שנשבע. ולכן פירשו התוס', ששכח שיש איסור שבועה - וסבר שמותר לעבור על שבועתו.

⁵ הכי אמר אביי, דגם ר' יוחנן וגם ר"ל מודים שפטור מקרבן, דהגם שאמר ר' יוחנן בעלמא שסגי לחייב קרבן שיהיה שוגג בכרת אפי' אם היה מזיד בלאו, וס"ד דה"ה הכא אם היה שוגג רק בקרבן מהני אפי' לרבנן, דחידוש הוא בשבועת ביטוי שיש לה דין קרבן במקום כרת (כגירסת המהרש"ל), ושגם לענין שוגג יהיה הקרבן במקום כרת ויודו רבנן שיחשב שוגג, קמ"ל.

⁶ כן ביאר רש"י דכ"ש שאליבא דמונבז סגי מה שיהיה שוגג רק בכרת אפי' אם הזיד בלאו, דמה במקום שיש כרת סגי ליה למונבז שיהיה שוגג בקרבן - להתחייב בקרבן, כ"ש בשבועת ביטוי שאין כרת וחידוש בה שמביא קרבן, שמועיל שגגת קרבן.

⁷ מבואר ברש"י (בד"ה הא מני מונבז היא), דרבנן ס"ל כר' ישמעאל דאמר דאינו חייב קרבן שבועה אלא על העתיד, אבל על השעבר לא שייך שוגג, דאם כשנשבע שלא אכל לא זכר שאכל - הוא אנוס, וכן אם נתעלם ממנו אזהרת שבועה ולא יודע שאסור להשבע, לא נקרא "האדם בשבועה".

⁸ כן פירש רבינו שמואל בתוס', שגם זה בכלל "האדם בשבועה". ורק כשטועה וסובר שנשבע על אמת, אז הוא מתמעט מ"האדם בשבועה".



הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

שבת דף סט:

לגבי זר שאכל תרומה, באיזה אופנים הוא נקרא שוגג שחייב חומש?

| כששגג במיתה ובכרת | כששגג במיתה אף שהזיד בלאו | |
|-------------------|--|-------|
| חייב חומש | הכל מודים שפטור מחומש ¹ | לאביי |
| חייב חומש | לר' יוחנן: חייב חומש ² לר'ש לקיש: פטור מחומש | לרבא |

מה לומדים מהפסוקים דלהלן?

| ואת שבתותי תשמורו | ושמרו בני ישראל את השבת | |
|---|--|---------------------|
| שמירה אחת לכל שבת ושבת ⁴ ביודע עיקר שבת ושכח שהיום שבת, שחייב על כל שבת ושבת | שמירה אחת לשבתות הרבה ³ בשכח עיקר שבת, שחייב רק חטאת אחת | לרב נחמן |
| שמירה אחת על שבתות הרבה ⁶ בשכח עיקר שבת, שחייב רק חטאת אחת | שמירה אחת לכל שבת אחת ⁵ ביודע עיקר שבת ושכח שהיום שבת, שחייב על כל שבת ושבת | לרב נחמן בר יצחק |

¹ הכי אמר אביי דגם ר' יוחנן וגם ר"ל מודים שפטור מחומש, דהגם ש"ל לר' יוחנן גבי כל הלאוים דזדונם כרת דסגי שיהיה שוגג בכרת, ואף שהזיד בלאו חייב קרבן, (גם אליבא דרבנן דמונבז), מ"מ כאן שאין איסור כרת, לכו"ע בעינן כדי להתחייב בחומש שיהיה שוגג בלאו.

² ס"ל לרב דכרת במקום מיתה עומד, וכמו שאליבא דר' יוחנן סגי בעלמא שיהיה שוגג בכרת, כן כאן לגבי תרומה - להתחייב בחומש, סגי שיהיה שוגג במיתה בידי שמים שבתרומה.

³ דכיון שפסוק זה הזכיר רק שבת אחת, הרי שלא הקפיד אלא על שבת אחת, ומיירי באופן ששכח עיקר שבת שאז חייב חטאת אחת על כל השבתות שחילל.

⁴ דכך משמע מלשון הפסוק, שמירה אחת לכל שבת ושבת, ולכך באופן זה שכח שהיום שבת - הדין הוא דימים שבינתים הויין ידיעה לחלק, וחייב חטאת על כל שבת ושבת.

⁵ דכך משמע מלשון הפסוק "ושמרו בני ישראל את השבת" שעל כל שבת יש שמירה, וממילא כשעברו כמה שבתות יש לו להביא חטאת על כל שבת ושבת.

⁶ דכיון שפסוק זה הזכיר שבתות הרבה, ובכל אופן הזהיר רק אזהרה אחת, ש"מ שמיירי באופן שעל כל השבתות מביא רק חטאת אחת, והיינו ששכח עיקר שבת.